

Niels Ebbesen

Der var engang - sådan begynder de fleste eventyr.

Og dette er eventyret om Niels Ebbesen.

Men er det nu et eventyr? - Niels Ebbesen er jo ikke et menneske, der er opstået i en forfatters fantasi - han handlinger er ikke forudsigelige - og fortællingen ender ikke lykkeligt - ikke for helten Niels Ebbesen.

Men alligevel ----

Der var engang i 1308 - en lille dreng kom til verden i Norring Riis i Foldby sogn.

Han var ud af adelslægt - måske ikke en af de fineste - ja vel nærmest en herremand - men magtfuld havde slægten været.

Den lille dreng blev kaldt Niels og da hans far hed Ebbe, kom han også til at hedde Ebbesen.

Han voksede op - vi ved ikke meget om hans barndom - men han voksede op til og levede sin ungdom i lovløshedens dage i Danmark.

Uden konge var vi - de tyske grever herskede - det var et strengt herredømme.

Jyderne blev hårdt behandlet af Grev Gert - også kaldet Den Kullede Greve - på grund af hans liden hårpragt.

Han hundsede med dem og forlangte ublu skatter - og disse blev inddrevet uden nåde og barmhjertighed af hans mænd.

Det blev til sidst for meget for de jyske bønder og herremænd - uroen begyndte at ulme - og oprøret tog sin begyndelse.

Det ville Grev Gert ikke finde sig i - han drog hærgende op gennem Jylland med en legehær på 11.000 mand.

Hæren delte sig - selv tog han til Randers med 4000 mand og resten - mens resten af hæren røvede og plyndrede på grusomste måde i omegnen. Men Grev Gert havde dog vundet nogle adelsmænd for sig - og han ville også gerne have Niels Ebbesen med på sit parti.

Han befalede Niels at give møde, mens han - greven - var i Randers - Niels Ebbesen mødte op - men nægtede at gå i grevens tjeneste - ja han erklærede, at greven var landets fjende og at han ville dræbe ham, hvor som helst han traf ham.

Niels Ebbesen blev prompte erklæret fredløs.

"Jeg kommer snart igen" sagde Niels, da han forlod greven i Randers. Og det gjorde han, men megen snilde måtte anvendes.

50 mænd havde han med sig, da han drog hjemmefra Norring - han tog vejen over Foldby, Hadsten mod Vorup by for at ende ved Vorupkjær nede ved Gudenåen.

Her måtte han gøre holdt - hestene trængte til noget at drikke og mændene trængte vel også til et lille hvil og lidt drikkelse - inden turen gik over broen til Randers by.

Niels når med sine 50 mænd til broen - men her er vagter - så de må lidt væk for at komme over Gudenåen - her er ingen bro - en sådan må etableres inden de kan komme videre.

Tilbage ved broen bliver Niels' s søstersøn Svend Trøst - Niels tror han har svigtet ham - men Svends plan er, at være klar til at splitte broen så snart Niels og hans mænd er vel tilbage igen efter deres opgave i Randers er udført.

Og de nåede vel tilbage til broen, kom over og broen smidt i vandet - så de havde et forspring.

Niels og de fleste af mændene drager videre – de når frem til Randers i dagslys.

Men først ved nattetide skal opgaven udføres – i mellemtiden går mændene rundt et par stykker sammen, for ikke at vække opsigt.

Men da mørket falder på og de atter skal samles, har soldaterne svært ved at finde deres ting på grund af mørket. Niels må hjælpe dem inden de alle kan trænge ind i Grevens soveværelse og hugger hans hoved af over sengestokken.

De slog på tromme og bekendtgjorde drabet – så alle kunne vide hvem der havde udført det.

Kun en enkelt Niels' s soldater mistede livet med nogle stykker blev sårede og måtte have hjælp – én til et brækket ben – en anden havde mistet bevidstheden og flere havde åbne sår.

De skulle have hjælp inden de kunne tage videre ind i skoven for at holde hvil og få et velfortjent måltid.

Alle har fået den hjælp, de havde behov for – det går videre frem til en lejrplads. Men inden da, når Niels at aflægge visit hos en gammel fattig kone. Hun er så glad for at være sluppet af med Den Kullede Greve, at hun af sit sidste brød giver Niels halvdelen til deling mellem ham og hans mænd, når de skal fejre bedriften med mad og drikke omkring bålet.

Al dette skete i de første dage i april i 1340.

Niels Ebbesen blev kendt i det ganske land for sin bedrift – hvad enten den nu var udrettet i nationale eller egen interesser.

Men kampene om Danmark – nærmere bestemt her – om Jylland fortsatte. Og endnu et slag – kampen ved Skanderborg slot den 2. november 1340 – var Niels Ebbesen involveret i – det blev hans sidste.

Han ville etablere en vognborg på en bakke i nærheden af Skanderborg slot.

En af de lokale bønder vil yde sin hjælp til etableringen – og kommer gående med mange nyttige ting i sin trillebør.

Han får overbalance – vælter og det hele spredes.

Niels' s mænd hjælper med at samle det hele sammen – og bygningen af vognborgen kan begynde – men hvad var det nu der var i bondemandens vogn som kunne bruges?

Ved dette slag mister Niels Ebbesen livet – kun 32 år gammel – han blev lagt på hjul og stejle af Grev Gerts sønner.

Venner sneg sig ud i nattens mulm og mørke og lavede en vogn hvorpå Niels' s jordiske rester i en kiste kunne transporteres til det sidste hvilested på Vestervig kirkegård. Vennerne var bange for, at Niels ikke skulle nå frem til bestemmelsesstedet uden at blive skændet mere, så de gav vognen en kode, så ingen fjender kunne regne ud, at det var Niels Ebbesens legeme, der var i kisten.

Men uanset, hvordan det nu hænger sammen med disse begivenheder, er Niels Ebbesen gået over i historien som nationalhelt og Danmarks befrier. Det lykkedes efter mordet på Den Kullede Greve og nogle meget indviklede aftaler med Grev Gerts sønner at samle Danmark med Valdemar Atterdag som konge.